

ekumcu@htgazete.com.tr

Ekonomi nisan ayında da tam gaz gitti

Politika yapıcılarında "faiz takıntısı" olduğu sürece uygulamadaki politikaların sonuç vermesi olanaksız. Geçen yılın kasım ayından bu yana Türkiye bu olguyu yaşıyor.

Munzam karşılıkların artırılması yoluyla bankaların elindeki kredi verilebilir fonların azaltılması hedeflendi. Ama, Merkez Bankası, munzam karşılıkların artmasıyla bir eliyle bankalardan para çekerken, kısa vadeli faizleri düşük tutabilmek için açık piyasa işlemleri yoluyla diğer eliyle bankalara para verdi. Kısa vadeli faizlerdeki oynaklığın artması dışında değişen fazla bir şey olmadı. Para politikasından beklenen sonuç elde edilemedi.

Faizler artmayınca, iç talep büyümesi arzulandığı gibi dizginlenemedi. Kredi talebi artmaya devam etti. Bankalara, "kredi talebi var, ama siz eskisi kadar kredilerinizi artırmayın" dendi. Serbest piyasa ekonomisinde pek alışılmamış mesajlar verildi. Sonuç yine fazla değişmedi. Son veriler banka kredilerinin yıllık bazda yüzde 35 civarında artmaya devam ettiğini gösteriyor. Zaten, krediler yüzde 25 de artsaydı ekonomik faaliyetlerde dış dokunur bir değişme gözlenmeyecek ve cari işlemler açığı artmaya devam edecekti.

FAİZ TAKINTISIYLA OLMUYOR

Yılın ilk üç ayında cari işlemler açığı 22.1 milyar dolar oldu. Bu dönemde ithalat 56 milyar doları aşmış geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 45'in üzerinde arttı. Aynı dönemde ihracat artışı yüzde 20'yi geçtiği halde, dış ticaret açığı 22 milyar doları aştı.

İthalattaki artış eğilimi nisan ayında da devam ediyor. Bütçe verilerine göre ithalattan alınan katma değer vergisi, geçen yılın aynı dönemine göre, TL bazında yüzde 49, aylık ortalama kurdan dolar bazında yüzde 46 arttı. Bu rakamlar nisan ayında ithalatın 23 milyar civarında olduğunu gösteriyor. İhracatçı birlikleri verilerine göre, nisan ayındaki ihracat 12 milyar lira civarında. Dolayısıyla, yalnızca nisan ayında dış ticaret açığı 11 milyar dolara varmış olabilir. Yani, yılın ilk üç ayındaki dış ticaret açığının yarısını nisan ayında vermiş olabiliriz.

2010 yılında artan iç talebin daha büyük bir bölümü yatırım harcamalarından gelmişti. Yatırım harcamalarına göre, tüketim harcamaları daha makul bir düzeyde artmıştı. Ercan Türkan'ın hazırladığı kartlı alışverişe dayalı tüketim endeksine göre yılın ilk üç ayında tüketim harcamalarındaki reel artış yüzde 7 olmuş. Krizden çıkıştan bu yana herhangi bir üç aydaki en büyük artış bu yılın ilk üç ayında

gerçekleşmiş. Nisan ayında da tüketimdeki reel artış yüzde 7. Bu veriler, geçen yıldan farklı olarak, bu yıl yatırım harcamalarının yanında, tüketim harcamalarının da artışında bir hızlanma olduğuna işaret ediyor.

Kriz öncesi düzeylerine gelmese de, kapasite kullanım oranında belli bir artış söz konusu. Nisan ayında yüzde 74.9 olan kapasite kullanımı mayıs ayında yüzde 75.2 oldu. Yatırımların hızla arttığı (kapasitelerin arttığı) bir ortamda kapasite kullanım oranındaki artışlar artan iç talebe üretimin de aynı paralelde tepki verdiğini gösteriyor.

İÇKİLERİ KALDIRACAK BİRİ ARANIYOR

Umulanın aksine, nisan ayında uygulamadaki para politikasının etkisini gösterdiğini iddia edebilmek zor görünüyor. Cari açık bir risk ise, bu riski kontrol etmenin yolu "faiz takıntısı" altında para politikası önlemleri değil. Veriler bunu açıkça gösteriyor. Partide herkes sarhoş. İçkileri masadan kaldıracak biri aranıyor. Masadan rakıları alıp yerine votka koyarak insanların daha fazla sarhoş olması engellenemiyor. Aksine, içkiler karışınca parti daha da zıvanadan çıkıyor.